

Magistrantūros studijų galimybės išplėstinės praktikos slaugytojams

Lietuvos sveikatos mokslų universitete galima įgyti Išplėstinės praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją. Išplėstinės praktikos slaugytojas verčiasi praktika savarankiškai, taip pat versdamasis praktika bendradarbiauja su kitais sveikatos priežiūros ir (ar) kitais specialistais. Išplėstinės praktikos slaugytojas, pasirinkęs anestezijos ir intensyvios terapijos specializaciją, gebės įvertinti paciento būklę pagal ASA fizinės būklės klasifikaciją, įvertinti galūnių ūmią ir lėtinę išemiją pagal Fonteno klasifikaciją, atlikti standartizuotą vaistinių preparatų ir švirkštų žymėjimą anesteziologijoje ir (ar) intensyviojoje terapijoje, raumenų ir rektalinę anesteziją ir kt. funkcijas savarankiškai ar konsultuojant bei prižiūrint gydytojui anesteziologui reanimatologui.

Išplėstinės praktikos slaugytojas, pasirinkęs pirminės sveikatos priežiūros specializaciją, gebės savarankiškai konsultuoti pacientą; atlikti bendrą paciento sveikatos būklės vertinimą; atskirti elektrokardiogramos normą nuo patologijos; atskirti laboratorinių tyrimų normą nuo patologijos; paskirti pacientui kraujo tyrimus, reikalingus kasmetiniams profilaktiniams patikrinimams, atrankinėms prevencinėms programoms atlikti, ir kt. funkcijas.

Išplėstinės praktikos slaugytojas, pasirinkęs skubiosios medicinos pagalbos specializaciją, galės savarankiškai atlikti analgezijos ir sedacijos procedūras; tracheostominio vamzdelio įterpimą ir pakeitimą; infuzoterapiją, įskaitant kraujo ir jo produktų lašinimą, ir kt. funkcijas.

Į **Loretos Gudelienės-Gudelevičienės** klausimus apie išplėstinės praktikos slaugytojų magistrantūros studijas at-sako Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademijos Slaugos fakulteto Slaugos ir rūpybos katedros vedėja **doc. dr. Aurelija Blaževičienė**

Loreta Gudelienė-Gudelevičienė (toliau – **L. G.-G.**). *Kokias profesinės kvalifikacijos šakas magistrantai gali pasirinkti?*

Aurelija Blaževičienė (toliau – **A. B.**). Išplėstinės slaugos praktikos studentai gali pasirinkti 3 šakas: pirminės sveikatos priežiūros, skubiosios medicinos ir anesteziologijos ir intensyvosios terapijos.

L. G.-G. *Magistrantūros studijų programoje gali studijuoti slaugos bakalauras, slaugos profesinis bakalauras (po papildomųjų studijų). Kokios apimties ir kur magistrantūroje pretenduojantys studijuoti asmenys turi įgyti papildomasias studijas?*

A. B. Šioje magistrantūros programoje gali studijuoti slaugytojai, turintys universitetinį slaugos bakalaurą laipsnį arba po studijų kolegijoje, turėdami profesinio bakalaurą laipsnį, baigę papildomasias studijas universitete ir turintys bendrosios praktikos slaugytojo kvalifikaciją. Šiuo metu dirbantys ir dar neturintys slaugos bakalaurą laipsnio slaugytojai jį įgyti gali Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Slaugos fakultete, pasirinkę studijuoti Slaugos studijas neakivaizdiniu būdu.

L. G.-G. *Pirmoji naujai parengtų slaugos specialistų grupė jau baigė studijas. Kada renkate antrąją grupę? Kada pradėsite magistrantūros studijas šiais mokslo metais?*

A. B. Labai džiaugiamės pirmąją laidą, kurią šiemet baigė 14 absolventų. Šiuo metu antrajame kurse studijuoja 15 būsimųjų išplėstinės praktikos slaugytojų, o pirmajame kurse studijas pradėjo 15 slaugytojų. Priėmimas į magistrantūros studijų programą vyksta kiekvienais metais liepos pradžioje, o mokslo metai, kaip ir visiems universiteto studentams, prasideda rugsėjo 1-ąją.

L. G.-G. *Ar planuojate išplėstinės praktikos slaugytojams stu-*

dijas organizuoti neakivaizdiniu būdu ar organizuoti vakarines grupes?

A. B. Šių studijų metu itin didelis dėmesys skiriamas išplėstinių klinikinių įgūdžių lavinimui, organizuojamos praktikos, kurios įmanomos tik dieninių studijų metu.

L. G.-G. *Kur asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovai gali susipažinti su naujai parengtų slaugos specialistų funkcijomis? Koks dokumentas apibrėžia išplėstinės praktikos slaugytojo pareigas ir atsakomybes?*

A. B. Išplėstinės praktikos slaugytojo veiklą reglamentuoja Lietuvos medicinos norma MN160:2017 „Išplėstinės praktikos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“.

L. G.-G. *Kokios asmens charakterio savybės svarbiausios išplėstinės praktikos slaugytojams?*

A. B. Kaip ir kiekvienas sveikatos priežiūros specialistas, taip ir išplėstinės praktikos slaugytojas turi visų pirma mylėti žmones, norėti jiems padėti, būti empatiškas. Taip pat labai svarbu kritinis mąstymas, gebėjimas praktiškai taikyti mokslo įrodymais pagrįstas žinias ir sugebėjimas būti klinikiniu lyderiu.

L. G.-G. *Gal jau žinote, kur įsidarbino pirmieji išplėstinės praktikos slaugytojai?*

A. B. Pirmosios laidos absolventės įsidarbino Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninėje Kauno klinikose, Respublikinėje Kauno ligoninėje.

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 160:2017 IŠPLĖSTINĖS PRAKTIKOS SLAUGYTOJAS

PATVIRTINTA Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2017 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. V-852

III SKYRIUS PAREIGOS

10. Išplėstinės praktikos slaugytojas turi pareigą:
 - 10.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos ir Būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“ nustatyta tvarka;
 - 10.2. pagal savo kompetenciją, nustatytą medicinos normoje, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;
 - 10.3. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;
 - 10.4. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;
 - 10.5. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;
 - 10.6. pagal kompetenciją vykdyti privalomas sveikatos programas;
 - 10.7. laikytis asmens sveikatos priežiūros specialisto profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;
 - 10.8. laikytis licencijuojamos slaugos praktikos veiklos sąlygų;
 - 10.9. tvarkyti medicinos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 10.10. paaiškinti slaugos praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;
 - 10.11. taikyti Lietuvos Respublikoje tik slaugos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo ir slaugos metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytus atvejus;
 - 10.12. naudoti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl Medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir medicinos priemonių (prietaisų) gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;
 - 10.13. versdamasis slaugos praktika laikytis Lietuvos Respublikos slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatytų reikalavimų;
 - 10.14. tobulinti profesinę kvalifikaciją sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka ir kas 5 metus sveikatos apsaugos ministro patvirtintose Slaugos praktikos licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pranešti Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos apie profesinės kvalifikacijos tobulinimą ir slaugos praktiką;
 - 10.15. teikti informaciją apie paciento sveikatą Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nustatyta tvarka;
 - 10.16. Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pranešti teisėsaugos ir kitoms valstybės institucijoms apie sužalotus ar smurtą patyrusius asmenis, kuriems dėl nusikalstamos veikos galėjo būti padaryta žala;
 - 10.17. nepriimti kyšių ir elgtis taip, kad savo veiksmais neprovokuotų paciento, jo artimųjų, giminaičių ar kitų paciento atstovų duoti kyšį;
 - 10.18. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

<...>

12. Išplėstinės praktikos slaugytojas turi turėti Lietuvos medicinos normoje MN 28:2011 „Bendrosios praktikos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m.

birželio 8 d. įsakymu Nr. V-591 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 28:2011 „Bendrosios praktikos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“, nurodytas kompetencijas ir:

12.1. turi žinoti:

- 12.1.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;
- 12.1.2. medicinos statistikos pagrindus;
- 12.1.3. sveikatos draudimo pagrindus;
- 12.1.4. sveikatos teisės pagrindus;
- 12.1.5. kaip naudotis informacinėmis, ryšio technologijomis, informacinėmis duomenų bazėmis;
- 12.1.6. sveikatos apsaugos ir socialinės medicinos organizavimo pagrindus;
- 12.1.7. teisės aktus, reglamentuojančius asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir teikimo principus;

12.2. turi išmanyti:

- 12.2.1. išplėstinės slaugos praktikos vadybos principus;
- 12.2.2. slaugos praktikos mokytojo (mentorius) ir lyderystės vaidmenį sveikatos priežiūros sistemoje;
- 12.2.3. žmogaus psichologijos ypatumus, sveiko ir sergančio žmogaus bei jo artimųjų psichologiją;
- 12.2.4. slaugos mokslo pagrindus, geruosius Europos Sąjungos slaugos praktikos pavyzdžius bei tarptautinius ir (ar) Europos sveikatos priežiūros specialistų organizacijų parengtus sveikatos priežiūros specialistų veiklos standartus;

12.3. turi gebėti:

- 12.3.1. rengti medicinos dokumentų, susijusių su pacientų slauga ir priežiūra, projektus;
- 12.3.2. dalyvauti įgyvendinant slaugytojų profesinės kvalifikacijos tobulinimui skirtas mokymo programas;
- 12.3.3. vertinti, identifikuoti ir kritiškai analizuoti informaciją apie visuomenės sveikatos pokyčius;
- 12.3.4. savarankiškai suformuluoti slaugos diagnozę, sudaryti slaugos planą bei jį įgyvendinti;
- 12.3.5. analizuoti sveikatos statistikos duomenis, gautus rezultatus panaudoti slaugos kokybei gerinti;
- 12.3.6. užtikrinti teikiamų slaugos paslaugų saugumą pacientams;
- 12.3.7. rinkti duomenis apie paciento slaugos procesą, juos analizuoti ir įvertinti, pagal poreikį keisti slaugos planą, kontroliuoti naujo slaugos plano vykdymą ir jo poveikį pacientų sveikatai;
- 12.3.8. atlikti vadovaujamą vaidmenį įgyvendinant išplėstinės slaugos praktikos principus, diegiant mokslo įrodymais grįstus sprendimus ir inovacijas siekiant saugios ir kokybiškos išplėstinės slaugos praktikos, įgyvendinti naujus mokslo įrodymais paremtus slaugos metodus;
- 12.3.9. diegti mokslo įrodymais pagrįstas inovacijas, gerinant sveikatos priežiūros paslaugas asmens, jo šeimos, organizacijos ir sistemos lygmeniu;
- 12.3.10. konsultuoti pacientą ir rinkti anamnezę.

<...>

14. Be šios medicinos normos 12 punkte nurodytos kompetencijos, anestezijos ir intensyviosios terapijos specializacijos išplėstinės praktikos slaugytojas turi žinoti:

- 14.1. visų amžiaus grupių bei visų profilių pacientų reanimacijos bei intensyviosios terapijos principus;
- 14.2. vaistinių preparatų, naudojamų anestezijai gavinant, intensyviai gydant pacientus, klinikinę farmakologiją, jų tarpusavio sąveiką;
- 14.3. paciento būklės vertinimo principus pagal Amerikos anesteziologų draugijos (toliau – ASA) fizinės būklės klasifikaciją;
- 14.4. termoreguliacijos principus: hipotermiją, piktybinę hipertermiją, jų sprendimo būdus.

15. Be šios medicinos normos 12 punkte nurodytos kompetencijos, anestezijos ir intensyviosios terapijos specializacijos išplėstinės praktikos slaugytojas turi išmanyti:

- 15.1. anestezijos ir jos metu atliktų procedūrų galimas komplikacijas, jų profilaktikos bei gydymo principus;
- 15.2. centrinės venos, arterijos punkcijos ir kateterizacijos principus;
- 15.3. invazinius hemodinamikos monitoravimo metodus.

<...>